

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 11. septembra 2019*

„Predhodno odločanje – Sektor mleka in mlečnih izdelkov – Kvote – Dodatna dajatev – Uredba (EGS) št. 3950/92 – Člen 2 – Pobiranje dajatve s strani odkupovalca – Oddaje, ki presegajo referenčne količine, ki so na voljo proizvajalcem – Znesek cene mleka – Obvezna uporaba odtegljaja – Vračilo preplačila zneska dajatve – Uredba (ES) št. 1392/2001 – Člen 9 – Odkupovalec – Nespoštovanje obveznosti plačila dodatne dajatve – Proizvajalci – Nespoštovanje obveznosti mesečnega plačila – Varstvo zaupanja v pravo“

V zadevi C-46/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložil Consiglio di Stato (državni svet, Italija) z odločbo z dne 21. novembra 2017, ki je na Sodišče prispela 25. januarja 2018, v postopku

Caseificio Sociale San Rocco Soc. coop. arl,

S.s. Franco e Maurizio Artuso,

Claudio Matteazzi,

Roberto Tellatin,

Sebastiano Bolzon

proti

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA),

Regione Veneto,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi A. Arabadjiev, predsednik senata, L. Bay Larsen (poročevalec) in C. Vajda, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodni tajnik: R. Schiano, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 17. januarja 2019,

* Jezik postopka: italijanščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Caseificio Sociale San Rocco Soc. coop. arl, S.s. Franco e Maurizio Artuso C. Matteazzija in R. Tellatinija M. Aldegheri, avvocatessa,
- za S. Bolzona M. Aldegheri in E. Ermondi, avvocati,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s P. Gentilijem, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo F. Moro in D. Bianchi, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. marca 2019

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2 Uredbe Sveta (EGS) št. 3950/92 z dne 28. decembra 1992 o uvedbi dodatne dajatve v sektorju mleka in mlečnih proizvodov (UL 1992, L 405, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1256/1999 z dne 17. maja 1999 (UL 1999, L 160, str. 73) (v nadaljevanju: Uredba št. 3950/92), in člena 9 Uredbe Komisije (ES) št. 1392/2001 z dne 9. julija 2001 o podrobnih pravilih za uporabo Uredbe Sveta št. 3950/92 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 33, str. 104).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Caseificio Sociale San Rocco Soc. coop. arl (v nadaljevanju: prvi odkupovalec), zadrugo z omejeno odgovornostjo po italijanskem pravu, S.s. Franco e Maurizio Artuso, Claudiem Matteazzijem, Robertom Tellatinom in Sebastianom Bolzonom, italijanskimi proizvajalci mleka, na eni strani ter Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA) (agencija za dodelitev pomoči v kmetijskem sektorju, Italija) in Regione Veneto (dežela Benečija, Italija) na drugi strani, glede mlečnih kvot in dodatne dajatve za trženo mleko in mlečne izdelke v obdobju med 1. aprilom 2003 in 31. marcem 2004 (v nadaljevanju: referenčno obdobje).

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 3950/92

- 3 V šesti in osmi uvodni izjavi Uredbe št. 3950/92 je navedeno:

„ker je posledica prekoračitve skupnih količin, zagotovljenih državi članici, ta, da morajo proizvajalci, ki so prispevali k prekoračitvi, plačati dajatev; [...]

[...]

ker je treba za to, da bi se izognili velikim zamudam pri pobiranju in plačilu dajatev, ki so se dogajale v preteklosti, in niso skladne s ciljem ureditve, določiti, da so odkupovalci, ki so v najboljšem položaju, da opravijo potrebne posle, zadolženi za dajatev, in jim omogočiti primerne načine za zagotovitev, da jo poberejo od proizvajalcev, ki jo dolgujejo“.

4 Člen 1 te uredbe določa:

„Proizvajalci kravjega mleka osem novih zaporednih obdobji po 12 mesecev, ki se začnejo 1. aprila 2000, plačajo dodatno dajatev za količine mleka ali ekvivalenta mleka, oddane odkupovalcu ali prodane neposredno za porabo v zadevnem dvanajstmesečnem obdobju in presegajo količino, ki se določi.

[...]“.

5 Člen 2 navedene uredbe določa:

„1. Dajatev se plačuje za vsako količino mleka ali ekvivalenta mleka, ki se trži v zadevnem dvanajstmesečnem obdobju in ki presega katero koli količino iz člena 3. Porazdeli se med proizvajalce, ki so prispevali k prekoračitvi.

V skladu z odločitvijo države članice se prispevek proizvajalcev za plačilo dolgovane dajatve določi po tem, ko so ali niso bile neuporabljene referenčne količine prerazporejene, bodisi na ravni odkupovalcev na podlagi presežka, ki ostane po tem, ko so bile neuporabljene referenčne količine razdeljene sorazmerno z referenčnimi količinami vsakega posameznega proizvajalca, bodisi na nacionalni ravni na podlagi presežka referenčne količine vsakega posameznega proizvajalca.

2. Glede oddaje plača odkupovalec, ki je zavezan za dajatev, do določenega datuma in v skladu s podrobnimi pravili, ki se določijo, pristojnemu organu države članice dolgovani znesek, ki ga odšteje od cene mleka, plačane proizvajalcu, ki dolguje dajatev, če pa to ni mogoče, ki ga pridobi na kakršen koli drug primeren način.

[...]

Kadar oddane količine proizvajalca presegajo njegovo referenčno količino, je odkupovalec pooblaščen, da v skladu s podrobnimi pravili, ki jih določi država članica, pri vsaki oddaji proizvajalca, ki presega njegovo referenčno količino, od cene mleka odtegne ustrezen znesek kot predjem na dolgovano dajatev.

3. Glede neposredne prodaje plača proizvajalec zapadle zneske dajatev pristojnemu organu države članice do datuma in v skladu s pravili, ki se določijo.

4. Če je dajatev treba plačati in je zbrani znesek višji od te dajatve, lahko država članica ta presežek nameni financiranju ukrepov iz člena 8, prva alineja, in/ali ga vrne proizvajalcem, ki spadajo v prednostne kategorije, ki jih je država članica oblikovala na podlagi objektivnih meril, ki jih je treba določiti, ali proizvajalcem, ki so v izjemnem položaju zaradi nacionalne določbe, ki nima nobene zveze s to shemo.“

Uredba št. 1392/2001

6 V uvodni izjavi 6 Uredbe št. 1392/2001 je navedeno:

„Skladno s členom 2(4) Uredbe (EGS) št. 3950/92 je Komisija pristojna za predpisovanje meril za določitev prednostnih kategorij proizvajalcev, ki lahko izkoristijo povračilo dajatev, kadar se država članica odloči, da ne bo popolnoma prerazporedila neuporabljene količine na svojem ozemlju. Državo članico se lahko pooblasti, da ob posvetovanju s Komisijo uporabi druga merila samo v primeru, kadar se merila, ki jih je določila Komisija, ne morejo v celoti uporabiti v navedeni državi članici.“

7 Člen 9 Uredbe št. 1392/2001 določa:

„1. Kadar je to primerno, države članice določijo prednostne kategorije proizvajalcev iz člena 2(4) Uredbe (EGS) št. 3950/92 na podlagi enega ali več naslednjih objektivnih meril, po prednostnem vrstnem redu:

- (a) formalna potrditev pristojnega organa države članice, da je bila celotna ali del dajatve nepravilno zaračunana;
- (b) zemljepisna lega gospodarstva in predvsem gorska območja [...];
- (c) največja gostota živali na gospodarstvu za ekstenzivno živinorejo;
- (d) znesek, za katerega je presežena posamezna referenčna količina;
- (e) proizvajalčeva referenčna količina.

2. Kadar se finančna sredstva, ki so na voljo za dano obdobje, ne porabijo po tem, ko so se uporabila merila, določena v odstavku 1, država članica po posvetovanju s Komisijo sprejme druga objektivna merila.“

Italijansko pravo

8 Člen 5(1) in (2) decreto-legge n. 49 recante riforma della normativa in tema di applicazione del latte di applicazione del latte e dei botti latotti -caseari (uredba-zakon št. 49 o reformi ureditve uporabe dodatne dajatve v sektorju mleka in mlečnih izdelkov) z dne 28. marca 2003, ki je bila s spremembami preoblikovana v zakon št. 119 z dne 30. maja 2003 (GURI št. 124 z dne 30. maja 2003, v nadaljevanju: zakon št. 119/2003), določa:

„1. Odkupovalci v enem mesecu po referenčnem mesecu posredujejo deželam in avtonomnim pokrajinam, ki so jih odobrile, podatke iz posodobljenih mesečnih evidenc, ki se vodijo v skladu s členom 14(2) Uredbe št. 1392/2001, tudi če niso prejeli mleka. Odkupovalci odtegnejo dodatno dajatev, izračunano na podlagi določb člena 1 Uredbe št. 3950/92/EGS s poznejšimi spremembami, za oddano mleko, ki presega individualno referenčno količino, dodeljeno posameznim dobaviteljem, ob upoštevanju nastalih sprememb v tem obdobju. [...]

2. Odkupovalci v 30 dneh po izteku roka iz odstavka 1, brez poseganja v določbe člena 10, odstavki od 27 do 32, plačajo odtegnjene zneske na ustrezni tekoči račun, odprt pri blagajni AGEA [...]“.

9 Člen 9 zakona št. 119/2003 o vračilu preplačane dajatve določa:

„1. AGEA ob izteku vsakega obdobja:

- (a) pripravi obračun oddanega mleka in skupnega zneska dajatve, ki so ga skupaj plačali odkupovalci v skladu z obveznostmi iz člena 5;
- (b) izračuna nacionalno dajatev, ki jo je treba skupaj plačati Evropski uniji za proizvodne presežke pri oddaji;
- (c) izračuna preplačani znesek dajatve.

[...]

3. Znesek iz odstavka 1(c), od katerega se odšteje pristojbina iz odstavka 2, se razdeli med proizvajalce imetnike kvot, ki so plačali dajatev, po naslednjih merilih in vrstnem redu:

- (a) med proizvajalce, katerim je bila celotna ali del dajatve nepravilno zaračunana ali je več ne dolgujejo;
- (b) med proizvajalce, katerih gospodarstva se nahajajo na gorskih območjih [...];
- (c) med proizvajalce, katerih gospodarstva se nahajajo na območjih z omejenimi možnostmi [...];
- (ca) med proizvajalce, ki so jim bili na podlagi odločbe pristojnega zdravstvenega organa prepovedani premiki živali na območjih, kjer so se razširile nalezljive bolezni, v obdobju najmanj 90 dni v obdobju trženja in so bili zato prisiljeni proizvesti večjo količino – do največ 20 % – od dodeljene referenčne količine. [...]

4. Če se z navedenimi vračili ne izčrpajo razpoložljiva sredstva iz odstavka 3, se preostanek razdeli med proizvajalce imetnike kvot, ki so plačali dajatev, razen tistih, ki so svojo individualno referenčno količino presegli za več kot 100 odstotkov, v skladu z naslednjimi merili in vrstnim redom [...]“.

10 Člen 2(3) decreto-legge n. 157, recante disposizioni urgenti per l’etichettatura di alcuni prodotti agroalimentari, nonché in materia di agricoltura e pesca (uredba-zakon št. 157 o nujnih določbah o označevanju nekaterih agroživilskih proizvodov ter na področju kmetijstva in ribištva) z dne 24. junija 2004 (GURI št. 147 z dne 25. junija 2004, v nadaljevanju: uredba-zakon št. 157/2004) določa:

„V skladu s členom 9 [zakona št. 119/2003] se proizvajalcem, ki izpolnijo obveznost plačila, mesečna dajatev, ki so jo preplačali, vrne. Če je ob koncu tega postopka skupni ostanek zaračunanih dajatev, ki jih je treba dodeliti, višji od dajatve, ki jo je treba plačati Evropski uniji, povečane za 5 %, AGEA razveljavi preveč zaračunane dajatve proizvajalcem, ki še niso izvedli mesečnih plačil, pri čemer uporabi prednostna merila iz člena 9(3) in (4), brez poseganja v sankcije iz člena 5(5) iste uredbe-zakona.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 11 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari v referenčnem obdobju niso spoštovale veljavne italijanske zakonodaje, ker, prvič, prvi odkupovalec ni izvedel odtegljaja in mesečnega plačila dodatne dajatve in, drugič, ker proizvajalci tako niso izpolnili svoje obveznosti plačila v smislu člena 9(3) zakona št. 119/2003 in člena 2(3) uredbe-zakona št. 157/2004.
- 12 AGEA je 28. julija 2004 prvemu kupcu poslala uradno obvestilo, ki se je nanašalo na mlečne kvote in dodatno dajatev za referenčno obdobje.
- 13 V tem obvestilu je bilo med drugim navedeno, da je AGEA uporabila člen 2(3) uredbe-zakona št. 157/2004, v skladu s katerim se presežek mesečne dajatve, ki so ga plačali proizvajalci, ki imajo urejena plačila, tem proizvajalcem povrne in da če je ob koncu tega postopka skupni ostanek zaračunanih dajatev, višji od dajatve, ki jo je treba plačati Evropski uniji, povečane za 5 %, AGEA prekliche preveč zaračunane dajatve proizvajalcem, ki še niso izvedli mesečnih plačil, ob uporabi prednostnih meril iz člena 9 (3) in (4) zakona št. 119/2003.
- 14 V prilogi k temu obvestilu je AGEA v seznamu za referenčno obdobje za vsakega proizvajalca navedla zneske dajatve, ki so že bili plačani in potrjeni, ter zneske – izračunane na podlagi člena 9(3) in (4) zakona št. 119/2003 – ki jih je treba vrniti. AGEA je poleg tega navedla, da je podjetje, ki odkupuje, zavezano, da zadevnim proizvajalcem plača povrnjene zneske in da namesto proizvajalcev plača zahtevane zneske, navedene v tem seznamu.
- 15 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari so s tožbo, vloženo pri Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (deželno upravno sodišče za Lacij, Italija), predlagale odpravo navedenega obvestila, pri čemer so med drugim trdile, da sta obveznost mesečnega odtegljaja, ki jo ima odkupovalec na podlagi člena 5(1) zakona št. 119/2003, in prednostno merilo za razdelitev presežka dajatve, ki daje prednost proizvajalcem, ki imajo urejena plačila in je določeno v členu 9(3) zakona št. 119/2003 in členu 2(3) uredbe-zakona št. 157/2004, v nasprotju s členom 2(2), tretji pododstavek, in (4) Uredbe št. 3950/92.
- 16 Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (deželno upravno sodišče za Lacij) je tožbo zavrnilo.
- 17 Predložitveno sodišče, pri katerem so tožeče stranke iz postopka v glavni stvari vložile pritožbo, je z nepravnomočno sodbo z dne 11. decembra 2017 očitke iz pritožbe razglasilo za delno utemeljene, pri čemer je med drugim odločilo, da obveznosti iz člena 5(1) zakona št. 119/2003 ni mogoče uporabiti za obdobje od januarja do marca 2004, ker ni združljiva s členom 2(2) Uredbe št. 3950/92.
- 18 Predložitveno sodišče pa sprašuje o posledicah te ugotovitve nezdržljivosti med nacionalno zakonodajo in pravom Unije za pravice in obveznosti proizvajalcev, ki niso ravnali v skladu s to nacionalno zakonodajo.

- 19 V teh okoliščinah je Consiglio di Stato (državni svet, Italija) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ta vprašanja:
- „1. Ali je treba v položaju, kakršen je opisani, ki je predmet postopka v glavni stvari, pravo Evropske unije razlagati tako, da zaradi neskladnosti zakonske določbe države članice s členom 2(2), tretji pododstavek, Uredbe št. 3950/92 za proizvajalce ne velja obveznost plačila dodatne dajatve, če so izpolnjeni pogoji, ki jih določa navedena uredba?
 2. Ali je treba v položaju, kakršen je opisani, ki je predmet postopka v glavni stvari, pravo Evropske unije in zlasti splošno načelo varstva zaupanja v pravo razlagati tako, da ni mogoče varovati zaupanja subjektov, ki so spoštovali obveznost, določeno v državi članici, in so izkoristili učinke, povezane s spoštovanjem navedene obveznosti, čeprav se je izkazalo, da navedena obveznost ni v skladu s pravom Evropske unije?
 3. Ali v položaju, kakršen je opisani, ki je predmet postopka v glavni stvari, člen 9 Uredbe št. 1392/2001 in pojem ‚prednostna kategorija‘ iz prava Unije nasprotujeta določbi države članice, kakršna je člen 2(3) uredbe-zakona št. 157/2004, ki jo je sprejela Italijanska republika in določa razlikovanje pri vračanju preplačane dodatne dajatve, tako da časovno in glede na način vračila ločuje med proizvajalci, ki so zaupali v zahtevano spoštovanje določbe nacionalnega prava, za katero se je izkazalo, da ni v skladu s pravom Unije, in proizvajalci, ki navedene določbe niso spoštovali?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 20 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2 Uredbe št. 3950/92 razlagati tako, da ugotovitev nezdržljivosti nacionalne zakonodaje, ki določa načine pobiranja dodatne dajatve s strani odkupovalcev od proizvajalcev, pomeni, da proizvajalci, za katere velja ta zakonodaja, niso več dolžni plačati te dajatve.
- 21 V zvezi s tem je treba opozoriti, da mehanizem za pobiranje dodatne dajatve, ki je bil uveden z Uredbo št. 3950/92, temelji na razlikovanju med neposredno prodajo za porabo in oddajo mleka odkupovalcem (glej v tem smislu sodbo z dne 15. januarja 2004, *Penycoed*, C-230/01, EU:C:2004:20, točka 28).
- 22 V primeru neposredne prodaje mora tako proizvajalec dajatev plačati neposredno pristojnemu organu države članice v skladu s členom 2(3) te uredbe (glej v tem smislu sodbo z dne 15. januarja 2004, *Penycoed*, C-230/01, EU:C:2004:20, točka 29).
- 23 Glede oddaje pa mora odkupovalec – ki je, kot izhaja iz osme uvodne izjave navedene direktive, v najboljšem položaju, da zagotovi, da se od proizvajalcev pobere dajatev – plačati to dajatev temu organu (glej v tem smislu sodbo z dne 15. januarja 2004, *Penycoed*, C-230/01, EU:C:2004:20, točka 29).

- 24 V zvezi s tem iz člena 2(2), prvi in tretji pododstavek, iste uredbe izhajajo, da so odkupovalci upravičeni, da od cene mleka, ki jo plačajo proizvajalcu, odtegnejo znesek, ki ga mora ta plačati kot dodatno dajatev, in da lahko, če te možnosti ne uporabijo, ta znesek poberejo na kakršen koli drug ustrezen način (glej v tem smislu sodbo z dne 29. aprila 1999, *Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago*, C-288/97, EU:C:1999:214, točka 32).
- 25 Ne glede na ta posebna pravila o načinih pobiranja dajatve s strani odkupovalca od proizvajalcev pa je dolžnik te dajatve vsekakor proizvajalec.
- 26 Tako člen 2(1) Uredbe št. 3950/92 določa, da se dodatna dajatev, določena v členu 1 te uredbe, porazdeli med proizvajalce, ki so prispevali k prekoračitvi referenčnih količin. Prav tako je v uvodni izjavi 6 te uredbe navedeno, da je posledica prekoračitve skupnih količin ta, da morajo ti proizvajalci plačati dajatev.
- 27 Iz člena 2(1) v povezavi z osmo uvodno izjavo navedene uredbe izhajajo, da je proizvajalec tisti, ki je dolžan plačati dajatev, dolgovano za vsako količino trženega mleka, če ta presega referenčno količino za neposredno prodajo ali referenčno količino za oddajo (glej v tem smislu sodbo z dne 29. aprila 1999, *Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago*, C-288/97, EU:C:1999:214, točka 19).
- 28 Poleg tega je naložitev te dodatne dajatve proizvajalcem neločljivo povezana z namenom dodatne dajatve, ki je zavezati proizvajalce mleka k spoštovanju referenčnih količin, ki so jim bile dodeljene (glej v tem smislu sodbi z dne 25. marca 2004, *Cooperativa Lattepiù in drugi*, C-231/00, C-303/00 in C-451/00, EU:C:2004:178, točka 75, in z dne 24. januarja 2018, *Komisija/Italija*, C-433/15, EU:C:2018:31, točka 62).
- 29 Zato, čeprav je pri oddajah odkupovalec odgovoren za plačilo dajatve, ostaja dejstvo, da je tako v primeru oddaje kot v primeru neposredne prodaje dajatev naložena proizvajalcem in se poleg tega lahko pod določenimi pogoji izterja neposredno od njih (glej v tem smislu sodbo z dne 15. januarja 2004, *Penycoed*, C-230/01, EU:C:2004:20, točke 29, 38 in 39).
- 30 Iz tega sledi, da nezdržljivost nacionalne zakonodaje – ki ureja načine pobiranja dodatne dajatve odkupovalcev od proizvajalcev – s členom 2(2) Uredbe št. 3950/92, ki jo je ugotovilo predložitveno sodišče, ne more proizvajalcev razbremeniti obveznosti plačila te dajatve, ki jim je vsekakor naložena s členom 2(1) te uredbe.
- 31 Nasprotno, ta nezdržljivost pomeni le, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 50 sklepnih predlogov, da se mora zadevna nacionalna zakonodaja prenehati uporabljati in da mora odkupovalec imeti možnost, da zneske od proizvajalcev pobere „na kakršen koli drug primeren način“ v skladu s členom 2(2), prvi pododstavek, navedene uredbe.
- 32 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2 Uredbe št. 3950/92 razlagati tako, da ugotovitev nezdržljivosti nacionalne zakonodaje – ki ureja načine pobiranja dodatne dajatve s strani odkupovalca od proizvajalcev – s to določbo ne pomeni, da proizvajalci, za katere velja ta zakonodaja, niso več dolžni plačati te dajatve.

Tretje vprašanje

- 33 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem, ki ga je treba obravnavati na drugem mestu, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(4) Uredbe št. 3950/92 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1392/2001 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki

določa, da morajo imeti pri vračilu preplačila dodatne dajatve prednost proizvajalci, ki so na podlagi določbe nacionalnega prava, ki ni v skladu s členom 2(2) Uredbe št. 3950/92, izpolnili svojo obveznost mesečnega plačila.

- 34 Iz člena 2(4) Uredbe št. 3950/92 je razvidno, da lahko država članica, če je dajatev treba plačati in je zbrani znesek višji od te dajatve, odloči, da se presežek vrne proizvajalcem, ki spadajo v prednostne kategorije, ki jih je država članica oblikovala na podlagi objektivnih meril, ki jih je treba določiti, ali proizvajalcem, ki so v izjemnem položaju zaradi nacionalne določbe, ki nima nobene zveze s shemo dodatne dajatve v sektorju mleka in mlečnih izdelkov.
- 35 Pogoji za uporabo te določbe so določeni v členu 9(1) Uredbe št. 1392/2001, ki določa, da države članice po potrebi določijo prednostne kategorije iz člena 2(4) Uredbe št. 3950/92 na podlagi enega ali več od petih objektivnih meril, ki so naštetja v navedeni določbi, po prednostnem vrstnem redu.
- 36 Poleg tega člen 9(2) Uredbe št. 1392/2001 določa, da če se finančna sredstva, ki so na voljo, ne porabijo po tem, ko so se uporabila ta merila, država članica po posvetovanju s Komisijo sprejme druga objektivna merila.
- 37 Poleg tega je v uvodni izjavi 6 te uredbe navedeno, da se lahko država članica pooblasti, da uporabi druga merila samo v primeru, kadar se merila iz člena 9(1) navedene uredbe v navedeni državi članici ne morejo v celoti uporabiti.
- 38 Iz tega izhaja, kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 71 sklepnih predlogov, da so merila iz člena 9(1) Uredbe št. 1392/2001 izčrpna in da lahko države članice dodajo merila le, če se finančna sredstva, ki so na voljo za dano obdobje, z uporabo teh meril po prednostnem vrstnem redu ne porabijo.
- 39 Vendar nobeno od meril iz člena 9(1) Uredbe št. 1392/2001 ne omenja izpolnjevanja obveznosti mesečnega plačila zadevnih proizvajalcev.
- 40 V teh okoliščinah država članica ne more veljavno vračati preplačil tako, da pri vračilu daje prednost proizvajalcem, ki so to obveznost izpolnjevali.
- 41 Taka praksa bi namreč pomenila, da bi proizvajalci, ki izpolnijo obveznost mesečnega plačila, spadali v prednostno kategorijo v smislu člena 2(4) Uredbe št. 3950/92, na podlagi merila, ki bi se uporabilo namesto meril, ki so določena v členu 9(1) Uredbe št. 1392/2001 in ne da bi bilo mogoče na podlagi člena 9(2) te uredbe veljavno določiti dodatno merilo.
- 42 V takem položaju bi se tako lahko proizvajalcu, ki bi spadal v prednostno kategorijo na podlagi enega od meril iz člena 9(1) navedene uredbe, vendar ne bi izpolnil obveznosti mesečnega plačila, znižanje dajatve, ki jo mora plačati, odobrilo šele po vračilu proizvajalcem, ki so izpolnili to obveznost, in to ob predpostavki, da bi bila sredstva po vračilu zadnjenavedenim še vedno na voljo.
- 43 Kot v bistvu zatrjuje Komisija, je plačilo dajatve – neposredno ali prek odkupovalca, ki je zavezan za plačilo – načeloma res logična predpostavka za vračilo preplačil. Vendar nacionalna zakonodaja, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ne zahteva zgolj takega plačila, ampak določa prednostni vrstni red za povračilo, ki poleg tega temelji na spoštovanju nacionalne zakonodaje, ki določa načine pobiranja dajatve in ki ni v skladu s členom 2(2) Uredbe št. 3950/92.

- 44 Poleg tega, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 75 sklepnih predlogov, proizvajalcev, ki imajo urejena mesečna plačila, ni mogoče šteti za proizvajalce, ki so v izjemnem položaju zaradi nacionalne določbe, ki nima nobene zveze s shemo dodatne dajatve v sektorju mleka in mlečnih izdelkov v smislu člena 2(4) Uredbe št. 3950/92.
- 45 Glede na zgornje preudarke je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(4) Uredbe št. 3950/92 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1392/2001 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da morajo imeti pri vračilu preplačila dodatne dajatve prednost proizvajalci, ki so na podlagi določbe nacionalnega prava, ki ni v skladu s členom 2(2) Uredbe št. 3950/92, izpolnili svojo obveznost mesečnega plačila.

Drugo vprašanje

- 46 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba načelo varstva zaupanja v pravo razlagati tako, da nasprotuje temu, da se v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, znesek dodatne dajatve, ki jo morajo plačati proizvajalci, ki niso izpolnili z veljavno nacionalno zakonodajo določene obveznosti mesečnega plačila dajatve, ponovno izračuna.
- 47 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da se predložitveno sodišče sprašuje o varstvu legitimnih pričakovanj, ki ga je treba priznati proizvajalcem, ki so izpolnili obveznost mesečnega plačila dodatne dajatve. S tega vidika želi ugotoviti posledice, ki jih je v postopku v glavni stvari treba izpeljati iz okoliščine, da bi izpodbijanje pravil, ki določajo plačilo za vračilo preplačila dodatne dajatve, na koncu pomenilo vračilo vseh ali dela povračil, ki so jih prejeli ti proizvajalci.
- 48 V zvezi s tem in ne glede na to, ali se lahko proizvajalci, ki so izpolnili obveznost mesečnega plačila, sklicujejo na načelo varstva zaupanja v pravo, da bi izpodbijali morebitno izterjavo povračila dajatve, ki so jo prejeli, je treba ugotoviti, da v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, to načelo pristojnim italijanskim organom nikakor ne dovoljuje, da ne popravijo odločb, ki niso združljive s pravom Unije in ki so jih sprejeli, tako da zavrnejo ponovno presojo pravic proizvajalcev, ki niso izpolnili te obveznosti.
- 49 Ker iz odgovora na tretje vprašanje izhaja, da manj ugodna obravnava teh proizvajalcev temelji na uporabi merila, ki ga je Italijanska republika dodala k objektivnim merilom, ki so taksativno naštet v členu 9(1) Uredbe št. 1392/2001, ne da bi to lahko očitno ustrezalo primeru iz člena 9(2) te uredbe, morajo, nasprotno, navedeni organi ponovno izračunati znesek dodatne dajatve, ki ga morajo plačati navedeni proizvajalci, in pri tem ne upoštevati nacionalnih določb, ki niso združljive z uredbama št. 3950/92 in št. 1392/2001.
- 50 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba načelo varstva zaupanja v pravo razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, znesek dodatne dajatve, ki jo morajo plačati proizvajalci, ki niso izpolnili z veljavno nacionalno zakonodajo določene obveznosti mesečnega plačila dajatve, ponovno izračuna.

Stroški

- 51 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Člen 2 Uredbe Sveta (EGS) št. 3950/92 z dne 28. decembra 1992 o uvedbi dodatne dajatve v sektorju mleka in mlečnih proizvodov, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1256/1999 z dne 17. maja 1999, je treba razlagati tako, da ugotovitev nezdržljivosti nacionalne zakonodaje – ki ureja načine pobiranja dodatne dajatve s strani odkupovalca od proizvajalcev – s to določbo ne pomeni, da proizvajalci, za katere velja ta zakonodaja, niso več dolžni plačati te dajatve.**
- 2. Člen 2(4) Uredbe št. 3950/92, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 1256/1999, v povezavi s členom 9 Uredbe Komisije (ES) št. 1392/2001 z dne 9. julija 2001 o podrobnih pravilih za uporabo Uredbe št. 3950/92 je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da morajo imeti pri vračilu preplačila dodatne dajatve prednost proizvajalci, ki so na podlagi določbe nacionalnega prava, ki ni v skladu s členom 2(2) Uredbe št. 3950/92, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 1256/1999, izpolnili svojo obveznost mesečnega plačila.**
- 3. Načelo varstva zaupanja v pravo je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, znesek dodatne dajatve, ki jo morajo plačati proizvajalci, ki niso izpolnili z veljavno nacionalno zakonodajo določene obveznosti mesečnega plačila dajatve, ponovno izračuna**

Podpisi